

SMÅ & VIKTIGA

Katoava Luonto – ett forskningsprojekt

Teckningar: Beñat Olascoaga

Grafik: Denisse Islas

BIN

Tambina är domesticerade bin och de fungerar som duktiga pollinerare i stora trädgårdar och producerar samtidigt honung. De kommunicerar med varandra genom en speciell bi-dans, där de berättar var bästa platsen för att samla upp nektar finns. Genom rörelser som liknar åttor, klargörs var blomman finns och på hur långt avstånd. Vilda eremitbin lever ensamma, eller i mindre populationer, men är ändå goda pollinerare. Eremitbina har ett rätt litet revir och även minsta förändring i livsmiljön kan göra att arten försvinner från platsen.

HUMLOR

Teckningar: Beñat Olascoaga

I Finland förekommer det humlor i hela landet. Sannolikt är att humlorna också är de effektivaste pollinerarna som lever i naturligt tillstånd i Finland. Humlorna lever i samhällen och klarar av att flyga i lägre temperaturer än många andra pollinerare. Därför börjar humlornas insamling av näring och pollinering tidigare på våren. Många olika växtarters nektar duger som näring åt humlorna, vilket betyder att de pollinerar flera växtarter än bina gör.

BLOMFLUGOR

Vuxna blomflugor använder växters nektar och pollen som näring, och därmed fungerar de som pollinerare. Blomflugorna föredrar gul- och vitblommiga växtarter. Blomflugornas livsmiljöer är olika öppna platser, såsom åkrar, ängar och vägrenar, men vissa arter trivs också i skogsmiljö.

Man kan lätt skilja blomflugorna från andraflugor på deras kantiga sätt att flyga. De är speciellt duktiga flygare och med hjälp av vinden kan de flyga hundratal kilometer.

VARFÖR SKYDDA POLLINERARNA?

Pollinerarna sköter om pollineringen av vilda och odlade växter genom att förflytta pollen från ståndare till pistill i blomman. 90% av de blommande växterna och 75% av odlingsväxterna är beroende av pollinerarna, så denna procedur är så gott som livsviktig för växternas fortplantning. Insektpollineringen bidrar till rikligare skörd, förbättrar t.ex bärens storlek och struktur. Då pollinerarnas värdefulla arbete minskar, börjar matens kvalitet sjunka och priserna stiga.

Under senare tid har dock pollinerarna drabbats av en global nedgång. Det betyder att deras antal har kraschat, vilket i sin tur lett till att växtarternas pollinering har minskat drastiskt. Av Finlands honungsbi- och humlearter klassas nu 20% som utrotningshotade.

Orsaker till utrotningshotet är t.ex de försvunna och förändrade livsmiljöerna, rikligt användande av bekämpningsmedel och olika sjukdomsalstrare. Kulturmiljöer som t.ex ängarna, har fått ge vika för byggande och odlingar, och pollinerarnas naturliga livsmiljöer har därigenom krympt. Den rikliga användningen av pesticider och bekämpningsmedel har påverkat deras livsfunktioner, även om gifterna må vara riktade mot andra organismer. Tillsammans försvagar dessa orsaker pollinerarnas livsvillkor och åsamkar deras världsomfattande nedgång.

HUR KAN JAG HJÄLPA?

Teckningar: Beñat Olascoaga

Vi kan alla bidra till att hjälpa pollinerarna. Genom att kunna skilja pollinerare från andra insekter kan du själv följa med deras förekomst och iakttä förändringar. Genom att köpa ekologisk mat stöder du ekologiskt jordbruk. Det har stor betydelse för utvecklandet av jordbruket mot ett pollinerarvänligtare håll.

På den egna gården ser man till att pollinerarna har tillräckligt med miljöer de trivs i. Saker att göra på den egna gården:

Plantera växter som gillas av pollinerare, t.ex jordgubbar, vide, violer, nävor, solrosor och hallon.

Sluta använda pesticider och bekämpningsmedel, så att pollinerarna inte utsätts för kemikalier.

Lämna en del områden oskötta, så hjälper du pollinerarna att överleva på din gård. Ris- och gräshögar och murket trä blir bra bon åt pollinerare.

På gården kan man också bygga olika slags insekthotell. Insekthotellen fungerar som boplatser åt pollinerare och nattskydd åt trötta flygare. De flesta insekthotellen byggs i en lådliknande träform, som fylls med rör i specifika storlekar, t.ex bamburör. Viktigt är att rörens inre diameter är just precis rätt, så att det är perfekt för att locka pollinerarna att flytta in.

På Katoava Luontos hemsida kan du bekanta dig närmare med olika modeller till insekthotell och bygga ditt eget!

www.jyu.fi/science/fi/bioenv/tutkimus/luonnonvarat/katoavaluonto/vinkit-linkit

Teckningar: Beñat Olascoaga. Grafik: Denisse Islas

Tack för stödet: Konestiftelsen, Regionala danscentret i Västra Finland, Finska Kulturfonden, Åbo. Äventyrsparken, Vuokko Stiftelse (Vuokon säätiö) och Kokko 1721 residents

